

Sygnatura akt II S 156/19

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2019 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Koźlińska (sprawozdawca)

Sędziowie: SO Katarzyna Serafin-Tabor

SO Jarosław Tyrpa

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2019 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi W. K.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w Chrzanowie

o stwierdzenie naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Chrzanowie pod sygnaturą akt I Ns 200/11

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Rejonowy w Chrzanowie pod sygnaturą akt I Ns 200/11 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chrzanowie na rzecz skarżącego W. K. kwotę 3500 zł (trzy tysiące pięćset złotych);
3. zasądzić od uczestnika Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Chrzanowie na rzecz skarżącego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa w postępowaniu skargowym ;
4. oddalić skargę w dalej idącym zakresie ;
5. polecić Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Chrzanowie zwrot na rzecz skarżącej kwoty 200 zł (dwieście złotych) uiszczonej tytułem opłaty od skargi.

SSO Jarosław Tyrpa SSO Anna Koźlińska SSO Katarzyna Serafin-Tabor

UZASADNIENIE

Skarżący W. K. domagał się stwierdzenia, że w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Chrzanowie pod sygnaturą I Ns 200/11 nastąpiło naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Domagał się także przyznania mu od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Chrzanowie kwoty 10 000 zł oraz zwrotu kosztów postępowania skargowego.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w Chrzanowie wniósł o oddalenie skargi jako nieuzasadnionej, przedstawiając jednocześnie wyjaśnienia złożone przez sędziego referenta, który w szczególności przedstawił przebieg objętego skargą postępowania. Wyjaśnienie to zgodnie z treścią akt opisuje daty i rodzaj podejmowanych w sprawie czynności lecz wbrew intencjom uczestnika, nie dowodzi braku jakiejkolwiek przewlekłości .

Objęta skargą sprawa miała następujący przebieg.

W dniach pomiędzy 14 lutego 2011 roku a datą drugiej rozprawy w dniu 6 września 2011 roku podejmowane były celowe i terminowe czynności , które umożliwiły stronom sprecyzowanie ich procesowych stanowisk a sądowi rejonowemu podjęcie czynności procesowych, których efektem były obszerne postanowienia dowodowe (.184-186)

Kolejny okres począwszy od września 2011 roku do 16 sierpnia 2013 roku, kiedy to sąd rejonowy zwrócił się do biegłej ds. księgowości, rachunkowości L. B. o wydanie opinii w sprawie, także wypełniły czynności zarówno celowe jak i sprawne . We wspomnianym okresie gromadzony był materiał dowodowy adekwatny do przedmiotu postępowania . W dniu 13 stycznia 2013 roku sąd rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego do spraw księgowych formułując jednocześnie odezwę określającą zakres zlecenia (k.1047). Następnie w okresie do dnia 10 września 2013 roku kiedy biegła L. B. podjęła odezwę sąd kierował ją do biegłych którzy nie podejmowali się wykonania zlecenia sądu, przy czym jednocześnie gromadzony był materiał dowodowy w postaci nadsyłanych do akt dokumentów.

W dniu 19 listopada 2013 r. sąd wezwał biegłą L. B. o zwrot akt oraz nadesłanie opinii albowiem upłynął określony w odezwie 1 miesięczny termin.

W dniu 9 stycznia 2014 r. Sąd zwrócił się o udzielenie informacji przez biegłą, na jakim etapie znajduje się wykonanie zleconej opinii i podanie informacji, czemu nie jest dotychczas wykonana.

W dniu 15 stycznia 2014 r. wpłynęło pismo biegłej informujące, że planuje wydać opinię do miesiąca czasu od przekazania jej niezbędnych dokumentów, dotyczących spółki cywilnej (...) w J.;

W dniu 14 lutego 2014 r. biegła L. B. poinformowała pismem, że planowany termin wydania opinii to 31.03.2014 r.

W dniu 5 marca 2014 r. do Sądu wpłynęła opinia sporządzona przez biegłą a akta wraz z opinią przedłożono sędziemu referentowi 4 kwietnia 2014 r.;

W okresie począwszy od 7 kwietnia 2014 roku do 12 czerwca 2014 roku podejmowane były sprawy i celowe czynności , których efektem było odebranie od biegłej ustnych wyjaśnień . Następnie do dnia 14 sierpnia 2014 roku do akt wpływały pisma pełnomocników stron, w październiku 2014 roku zrealizowano wypłatę wynagrodzenia dla biegłej L. B. .

Sąd rejonowy natomiast dopiero w dniu 26 stycznia 2015 roku wydał postanowienie dowodowe dotyczące dowodu z opinii biegłych do szacowania nieruchomości oraz ruchomości , jednocześnie wzywając pełnomocników o zaliczki na poczet opinii.

Odezwę określającą termin dwóch miesięcy skierowano do biegłego W. E. w marcu 2015 roku a w dniu 1 lipca 2015 r. wpłynęła do akt wykonana przez niego opinia. W okresie do dnia 9 września 2015 roku kiedy skierowano odezwę do biegłego J. K. podejmowane były czynności techniczne związane z doręczaniem pełnomocnikom opinii W. E. oraz należnym mu wynagrodzeniem . Biegły J. K. w określonym mu terminie wykonał odezwę składając do akt opinię w dniu 26 listopada 2015 roku.

W dniu 11 grudnia 2015 roku polecono doręczyć odpisy opinii pełnomocnikom a po upływie terminu określonego dla wniesienia zarzutów w dniu 1 lutego 2016 roku przyznano biegłemu wynagrodzenia . Następnie w dniu 17 maja 2016 r. wyznaczono termin rozprawy na 23 czerwca 2016 r.

Na rozprawie 23 czerwca 2016 r. dopuszczono dowodu z opinii aktualizacyjnych - celem zaktualizowania opinii do sprawy szacowania nieruchomości i celem zaktualizowania opinii biegłej z zakresu finansów i rachunkowości

W dniu 1 lipca 2016 r. skierowano odezwę do biegłego W. E.,

W dniu 23 listopada 2016 r. skierowano odezwę do biegłej J. J. – B. zakreślając na jej wykonanie termin 1 miesiąca . Biegła kilkakrotnie informował sąd o braku możliwości jego dotrzymania i dopiero w dniu 21 listopada 2017 r. złożyła żądaną opinię do akt. Akta sprawy wraz z opinią przedłożono Sędziemu Referentowi w dniu 27 listopada 2017 r.

Zarządzeniem z dnia 18 grudnia 2017 r. sąd polecił doręczenie odpisu opinii pełnomocnikom stron.

W dniu 22 grudnia 2017 r. wydano postanowienie o przyznaniu biegłej sądowej wynagrodzenia, a jego odpisy wraz z odpisami opinii ekspediowano do pełnomocników stron w dniu 4 stycznia 2018 r..

W dniu 23 stycznia 2018 r. wpłynęło pismo wnioskodawczynie z zarzutami do opinii biegłej, przy czym Sędzia Referent przebywał na urlopie w dniach od 29 stycznia 2018 r. do 9 lutego 2018 r.;

Kolejną czynnością było wydanie postanowienia z dnia 11 czerwca 2018 r. którym Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłej, celem ustosunkowania się do zarzutów wnioskodawczynie.

W dniu 3 sierpnia 2018 r. do akt wpłynęła opinia biegłej.

W dniu 27 września 2018 r. odbyła się rozprawa sądowa na której strony przedstawiały stanowiska, a sąd odroczył rozprawę celem uzupełniającego przesłuchania stron

W dniu 15 listopada 2018 r. r odbyła się rozprawa na której przesłuchano strony postępowania, a w dniu 21 listopada 2018 r. wydano orzeczenie kończące postępowanie w sprawie w pierwszej instancji

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2004 roku, Nr 179, poz. 1843 ze zm.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Zgodnie z kolei z art. 2 ust 2 tej ustawy dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Nie można zaprzeczyć temu, iż objęta skargą W. K. sprawa ma charakter skomplikowany i to zarówno po względem faktycznym jak i prawnym. Wymaga wielowątkowego postępowania dowodowego, w tym opinii biegłych sądowych różnych specjalności, które wymagały nie tylko roztrząsania podnoszonych przez uczestników zarzutów ale i aktualizacji. Te okoliczności w sposób obiektywny wydłużyły czas trwania postępowania , nie stanowiąc jednocześnie przewlekłości, której zapobiegać ma ustawa o skardze. Nie można nie dostrzegać i tego, że strony a także skarżący wielokrotnie zmieniały swoje stanowiska procesowe, co było oczywiście związane z tokiem postępowania, lecz z oczywistych względów, przedłużało je. Problem jednak w tym, że właśnie z uwagi te obiektywne okoliczności wpływające na czas trwania sprawy, rzeczą sądu było dbanie o terminowość takich czynności, które były możliwe i celowe a co więcej nie wymagały znacznego nakładu pracy choćby koncepcyjnej albowiem czynności podjęte wcześniej

nadały sprawie kierunek zmierzający do jej merytorycznego zakończenia . Sąd nie ustrzegł się przed nadmiernym i nieuzasadnionym wydłużeniem czasu podjęcia poniżej opisanych czynności które wyczerpują pojęcie przewlekłości. Nadmiernie długie i nieuzasadnione było oczekiwanie przez sąd, bez zastosowania istniejących instrumentów dyscyplinujących, na sporządzenie opinii przez biegłą L. B. po raz pierwszy co do okresu pomiędzy listopadem 2013 a marcem 2014 roku a po raz drugi co do okresu od 1 kwietnia 2017 roku (kiedy upłynął przedłużony biegły termin sporządzenia opinii) a 21 listopada 2017 roku kiedy biegła wykonała odezwę. Co najmniej o kilka miesięcy na przestrzeni 2015 roku, w sposób kolidujący z obowiązkiem terminowego i celowego podejmowania czynności w sprawie, wydłużyła postępowanie podjęta przez sąd rejonowy decyzja o skierowaniu odezw polecających szacowanie nieruchomości i ruchomości do dwóch biegłych nie jednocześnie lecz po kolei. Nie można też w żaden sposób usprawiedliwić braku jakichkolwiek czynności sądu w okresach od 14 sierpnia 2014 roku do 26 stycznia 2015 roku oraz w okresie od połowy lutego 2018 roku do 11 czerwca 2018 roku . Sąd Okręgowy jest w pełni świadomy trudności kadrowych i organizacyjnych, z jakimi borykają się Sądy Rejonowe, ale są to okoliczności, które nie mogą obciążać stron postępowań sądowych, które mają prawo od sądów oczekiwać ochrony praw w rozsądnym czasie, który obejmował będzie tylko czynności niezbędne i celowe. Taki standard ochrony wyznacza Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., który to standard Sąd orzekający w sprawie skargi na przewlekłość ma obowiązek stosować o czym obecnie wprost stanowi art. 1 ust. 3 ustawy. Standard ten we wskazanym zakresie nie został w niniejszej sprawie dotrzymany i doprowadził do opieszałości w rozpoznaniu sprawy skarżącego.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 12 ust. 2 powołanej ustawy, zgodnie z którym uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania. Zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy w obecnym brzmieniu, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w cytowanym przepisie wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Mając to na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że odpowiednią dla zrekompensowania skarżącemu naruszenia jego praw jest kwota 3500 złotych, rekompensująca czas trwania postępowania o podział majątku wspólnego oraz uwzględniająca poszczególne okresy bezczynności jakie miały miejsce w sprawie. Żądana przez skarżącego kwota 10 000 zł byłaby wygórowaną z uwagi na co, skarga w tym zakresie podlegała oddaleniu.

Wobec uwzględnienia skargi orzeczono o zwrocie na rzecz skarżącego na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy, uiszczonej tytułem opłaty kwoty 200 zł.

O zwrocie kosztów zastępstwa prawnego w minimalnej stawce orzeczono uwzględniając zawarty w skardze wniosek o ich zasądzenia, biorąc za podstawę prawną przepisy art. 520 par . 3 kpc w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze .

SSO Jarosław Tyrpa SSO Anna Koźlińska SSO K. serafin-T.